

Standard zanimanja		
1 Osnovne karakteristike		
1.2 Prijedlog naziva standarda zanimanja	Tehničar za mehatroniku	
1.3 Naziv postojećeg standarda zanimanja (ako postoji)	//	
1.4 Šifra/šifre zanimanja prema Klasifikaciji zanimanja ¹	3119 – Tehničar za mehatroniku 3119.040 – Tehničar za mehatroniku 823216 – Rukovalac mašinama za izradu plastičnih proizvoda, specijalizirani	
1.5 Nivo potrebnih kvalifikacija ²	Stepen stručne spreme	ISCED nivo
	IV stepen	3B
2 Opis zanimanja		
Tehničar za mehatroniku obavlja poslove instalacije, upravljanja, nadzora i održavanja mehatroničkih i automatizovanih sistema. Njegov cilj je osigurati pouzdan, siguran i efikasan rad tehničkih sistema kroz integraciju znanja iz mehanike, elektrotehnike, elektronike i računarstva. Posao se odvija u industrijskim i tehničkim okruženjima i obuhvata rad na automatizaciji, robotici, proizvodnoj opremi i povezanim sistemima.		
2.1 Grupe poslova	Ključni poslovi (dužnosti)	Sposobnost
2.1.1. Analiza, planiranje i organizacija rada	2.1.1.1	Učestvovanje u realizaciji planova redovnog i preventivnog održavanja.
	2.1.1.2	Organizacija rada u užem timu prema prioritetima proizvodnje i stanju opreme.
	2.1.1.3	Priprema i evidentiranje podataka o zatečenom stanju sistema i izvršenim aktivnostima.
	2.1.1.4	Koordinacija sa rukovodiocima u vezi rasporeda
		Tumači planove održavanja, tehničku i tehničko-tehnološku dokumentaciju, uključujući električne, elektroničke, pneumatske i hidrauličke sheme. Organizuje redoslijed radnih zadataka u skladu s prioritetima proizvodnje, stanjem sistema i raspoloživim resursima. Kordinira aktivnosti sa rukovodiocima i članovima tima u vezi rasporeda poslova, rokova i resursa.

¹ Klasifikacija zanimanja KZBiH-08, Klasifikacija zanimanja u Federaciji BiH.

² Budući da je Okvir kvalifikacija u Bosni i Hercegovini još uvijek u fazi nacрта, u ovom dokumentu se, u svrhu terminološke i konceptualne dosljednosti, pozivamo na Odluku o usvajanju osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, usvojenu od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, br. 31/11).

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	2.1.1.5	poslova, potrebnih resursa i rokova. Pravovremeno obavještavanje nadređenih o uočenim kvarovima i odstupanjima od plana.	Dokumentuje zatečeno stanje sistema i izvršene aktivnosti u skladu s procedurama. Vrši pravovremenu komunikaciju sa nadređenima u odnosu na uočene kvarove, rizike i odstupanja od plana. Predlaže tehnički utemeljene mjere za unapređenje planova održavanja i organizacije rada.
2.1.2. Priprema rada/radnog mjesta	2.1.2.1.	Priprema i postavljanje alata, instrumenata, materijala i opreme prema radnom nalogu.	Organizuje i priprema radno mjesto, alat, materijal, opremu i dokumentaciju prema radnom nalogu.
	2.1.2.2.	Provjera tehničke ispravnosti alata, sigurnosne opreme i dostupnosti rezervnih dijelova.	Provjerava tehničku ispravnost alata, opreme, sigurnosnih sredstava i dostupnost rezervnih dijelova.
	2.1.2.3.	Uređenje i osiguranje radnog mjesta u skladu s tehničkim i sigurnosnim zahtjevima.	Koristi tehničke nacрте, sheme i specifikacije materijala prilikom pripreme rada. Koristi digitalne sisteme za pregled radnih naloga, intervencija i dnevnika održavanja.
	2.1.2.4.	Korištenje računarskih sistema za pregled prethodnih i aktivnih radnih naloga i intervencija.	Osigurava sigurne uslove rada u skladu s tehničkim i sigurnosnim zahtjevima.
	2.1.2.5.	Učestvovanje u organizaciji tima, rasporedu poslova i pripremnim sastancima.	Učestvuje u pripremnim sastancima, organizaciji tima i raspodjeli zadataka.

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

<p>2.1.3. Operativni poslovi</p>	<p>2.1.3.1. Podešavanje i kontrola parametara mašina i automatiziranih sistema.</p> <p>2.1.3.2. Testiranje i puštanje sistema u rad nakon provjere ispravnosti.</p> <p>2.1.3.3. Otklanjanje kvarova i dijagnostika tehničkih problema.</p> <p>2.1.3.4. Održavanje i popravka mehaničkih, električnih, elektronskih i automatiziranih komponenti.</p> <p>2.1.3.5. Preventivno održavanje pneumatskih, hidrauličkih i elektroinstalacionih sistema.</p> <p>2.1.3.6. Kalibracija senzora i mjernih uređaja.</p> <p>2.1.3.7. Nadzor rada PLC uređaja i robotizovanih sistema.</p> <p>2.1.3.8. Organizacija i koordinacija rada tima.</p> <p>2.1.3.9. Instalacija, montaža i premještanje proizvodne opreme.</p>	<p>Izvodi podešavanje, testiranje i puštanje u rad mehatroničkih i automatizovanih sistema.</p> <p>Izvodi ugradnju i povezivanje senzora, aktuatora, elektromehaničkih pretvarača, pneumatskih i hidrauličkih elemenata.</p> <p>Koristi programibilne upravljačke uređaje (PLC), mjerne i kontrolne uređaje te osnovne funkcije robotizovanih sistema.</p> <p>Prepoznaje tehničke probleme i primjenjuje dijagnostičke metode za njihovo otklanjanje.</p> <p>Izvodi održavanje i popravke mehaničkih, električnih, elektronskih i automatizovanih komponenti.</p> <p>Izvodi preventivno održavanje elektroinstalacionih, pneumatskih i hidrauličkih sistema.</p> <p>Provjerava funkcionalnost sistema nakon intervencija i održavanja.</p> <p>Obavlja instalaciju, montažu i premještanje proizvodne opreme.</p> <p>Koordinira rad manjeg tima tokom izvođenja operativnih zahvata.</p>
<p>2.1.4. Komercijalni poslovi</p>	<p>2.1.4.1. Saradnja s dobavljačima opreme, rezervnih dijelova i alata.</p> <p>2.1.4.2. Koordinacija s eksternim servisima za radne</p>	<p>Komunicira i saraduje s dobavljačima opreme, alata i rezervnih dijelova.</p>

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	2.1.4.3.	mašine i instalacije. Pomoć u procesima otpreme, uključujući komunikaciju s vozačima transportnih vozila.	Koordinira aktivnosti s eksternim servisima za mašine i instalacije. Učestvuje u logističkim procesima prijema i otpreme opreme. Objašnjava tehničke zahtjeve i uslove rada eksternim partnerima.
2.1.5. Administrativni poslovi	2.1.5.1. 2.1.5.2. 2.1.5.3. 2.1.5.4. 2.1.5.5.	Popunjavanje radnih naloga, zapisnika, izvještaja i operativnih obrazaca. Vođenje evidencije o aktivnostima održavanja i potrošnji materijala. Unos podataka u softvere za održavanje i ERP sisteme (sistem/računarski program za upravljanje i automatizaciju glavnih poslovnih procesa preduzeća). Upravljanje komunikacijom putem elektronske pošte. Korištenje i interpretacija tehničke dokumentacije u administrativne svrhe.	Dokumentuje radne naloge, zapisnike, izvještaje i operativne obrasce. Vodi evidenciju o održavanju, intervencijama i potrošnji materijala. Ažurira podatke u softverima za održavanje i ERP sistemima. Koristi tehničku dokumentaciju i šeme u administrativne i operativne svrhe. Komunicira putem elektronske pošte i digitalnih alata u radnom procesu.
2.1.6. Poslovi rukovođenja	2.1.6.1.	Organizacija i vođenje manjeg tima tehničara i operatera.	Vodi manji tim tehničara i operatera u skladu s potrebama proizvodnog procesa.

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	2.1.6.2. Raspodjela zadataka unutar tima.	Organizuje i raspoređuje zadatke unutar tima.
	2.1.6.3. Obuka i mentorstvo novih radnika i učenika.	Koordinira timske aktivnosti radi efikasnog izvršenja poslova. Učestvuje u obuci i mentorstvu novih radnika i učenika.
2.1.7. Nadzor rada	2.1.7.1. Praćenje kvaliteta i napretka poslova unutar tima	Provjerava kvalitet i napredak radova unutar tima.
	2.1.7.2. Vizuelna i funkcionalna kontrola instalacija i uređaja.	Izvodi vizuelne i funkcionalne kontrole instalacija, uređaja i sistema.
	2.1.7.3. Uočavanje i reagovanje na odstupanja od normi i standarda.	Provjerava funkcionalnost sistema kroz testni i simulacijski rad.
	2.1.7.4. Vođenje evidencije o radnim aktivnostima i kvalitetu izvedenih poslova.	Prepoznaje odstupanja od normi, standarda i tehničke dokumentacije.
	2.1.7.5. Saradnja sa inženjerima i rukovodiocima u procesu nadzora i kontrole.	Dokumentuje rezultate nadzora i kvalitet izvedenih poslova. Sarađuje s inženjerima i rukovodiocima u procesu nadzora i kontrole.
2.1.8. Osiguranje kvaliteta	2.1.8.1. Primjena standarda i procedura održavanja i upravljanja kvalitetom.	Primjenjuje standarde kvaliteta i procedure održavanja u radnim procesima.
	2.1.8.2. Poštivanje propisa zaštite okoliša i sigurnosti na radu.	Poštuje zakonske, tehničke i sigurnosne zahtjeve u svim fazama rada.
	2.1.8.3. Praćenje i dokumentovanje kvaliteta radnih procesa i proizvoda.	Provjerava sigurnosne režime rada i automatski rad upravljačkih i robotizovanih sistema.
	2.1.8.4. Uključivanje u procese samovrednovanja i kritičkog	Dokumentuje i analizira kvalitet radnih procesa i rezultata rada. Prepoznaje neusklađenosti i predlaže mjere poboljšanja.

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	<p>2.1.8.5. sagledavanja rezultata rada. Izveštavanje o neusklađenostima i predlaganje poboljšanja.</p> <p>2.1.8.6. Komunikacija i saradnja s nadređenima u vezi sa kvalitetom rada.</p>	<p>Učestvuje u procesima samovrednovanja i kontinuiranog unapređenja kvaliteta.</p>
2.1.9. Održavanje i popravljanje	<p>2.1.9.1. Izvođenje korektivnog i preventivnog održavanja sistema i opreme.</p> <p>2.1.9.2. Dijagnostika kvarova i analiza uzroka kvara.</p> <p>2.1.9.3. Popravka i zamjena oštećenih komponenti.</p> <p>2.1.9.4. Podešavanje parametara softvera i elektronike.</p> <p>2.1.9.5. Provođenje probnih ispitivanja i testova nakon popravki.</p> <p>2.1.9.6. Korištenje dijagnostičke opreme i alata za otkrivanje i otklanjanje problema.</p>	<p>Izvodi korektivno i preventivno održavanje sistema i opreme.</p> <p>Prepoznaje uzroke kvarova i provodi dijagnostiku tehničkih sistema.</p> <p>Izvodi popravke i zamjenu dotrajalih komponenti prema planu održavanja.</p> <p>Podešava softverske i elektronske parametre sistema.</p> <p>Provjerava ispravnost sistema kroz probna ispitivanja i testove.</p> <p>Koristi dijagnostičku opremu i specijalizovane alate.</p> <p>Predlaže zamjenska rješenja i tehnička unapređenja sistema.</p> <p>Ažurira znanja o novim tehnologijama i procedurama održavanja.</p>
2.1.10. Komunikacija	<p>2.1.10.1 Razmjena tehničkih informacija sa članovima tima i nadređenima.</p> <p>2.1.10.2 Učešće na redovnim sastancima unutar tima i sa drugim odjelima.</p>	<p>Komunicira tehničke informacije članovima tima, nadređenima i drugim odjelima.</p> <p>Učestvuje u sastancima i projektnim koordinacijama.</p>

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	2.1.10.3	Koordinacija aktivnosti i rješavanje tehničkih problema putem različitih komunikacionih kanala.	<p>Koordinira rješavanje tehničkih problema putem različitih komunikacionih kanala.</p> <p>Objašnjava tehničke informacije jasno i precizno.</p> <p>Komunicira sa spoljnim saradnicima, po potrebi, na stranom jeziku.</p>
2.1.11. Očuvanje zdravlja i životne sredine	2.1.11.1.	Korištenje lične zaštitne opreme i provođenje sigurnosnih mjera.	Primjenjuje mjere zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.
	2.1.11.2.	Primjena sigurnosnih protokola za rad na opremi i u prostoru.	Koristi i provjerava ličnu zaštitnu opremu i sredstva.
	2.1.11.3.	Održavanje urednog i sigurnog radnog mjesta.	Prepoznaje i prijavljuje potencijalne rizike i nesigurne situacije.
	2.1.11.4.	Učešće u selektivnom razdvajanju i zbrinjavanju otpada.	Poštuje ekološke standarde i procedure zaštite okoliša.
	2.1.11.5.	Implementacija mjera energetske efikasnosti.	Primjenjuje principe energetske efikasnosti i održivog razvoja.
	2.1.11.6.	Primjena i praćenje ekoloških standarda i procedura.	Učestvuje u selektivnom razdvajanju i pravilnom zbrinjavanju otpada.
	2.1.11.7.	Prijavljivanje nesigurnih situacija i predlaganje korektivnih mjera.	
2.1	Poželjni stavovi relevantni za obavljanje zanimanje	Za uspješno i efikasno obavljanje poslova tehničara za mehatroniku izuzetno su važne različite psihofizičke sposobnosti. Prije svega, to su visoka preciznost i pažnja u radu, jer rad sa složenim mašinama i elektronskim sistemima zahtijeva detaljnu kontrolu i tačnost. Spretnost ruku i dobra motorika ključni su za rukovanje alatima, montažu, popravke i podešavanja, dok koordinacija pokreta i brzina reagovanja omogućavaju pravovremeno i sigurno reagovanje na tehničke izazove i potencijalne kvarove. Također, odličan vid je neophodan za	

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	<p>čitanje tehničke dokumentacije, mjernih instrumenata i za preciznu inspekciju detalja na opremi.</p> <p>Fizička snaga i izdržljivost su potrebni jer posao može zahtijevati rad u stojećem položaju, podizanje tereta i obavljanje zadataka u ponekad zahtjevnim uslovima (npr. na visini, u buci ili u smjenama). Sposobnost koncentracije na ponavljajuće i detaljne zadatke je vrlo važna, jer mehatroničari često rade na održavanju i kontroli složenih sistema gdje je konstantna pažnja neophodna kako bi se spriječile greške koje mogu dovesti do zastoja ili oštećenja opreme.</p> <p>Što se tiče ličnih stavova i ponašanja, od tehničara se očekuje visok nivo odgovornosti i pouzdanosti jer njihove greške mogu imati ozbiljne posljedice po sigurnost i kvalitet proizvodnog procesa. Inicijativa i samostalnost u rješavanju problema su od velike važnosti, ali i spremnost na timski rad i dobra komunikacija sa kolegama, nadređenima i drugim sektorima.</p> <p>Adaptabilnost i spremnost na kontinuirano usavršavanje su neizostavni jer tehnologija u oblasti mehatronike brzo napreduje i zahtijeva stalno praćenje novih trendova, učenje novih softvera i procedura. Orijentacija na kvalitet rada i svijest o značaju sigurnosti na radu i zaštiti zdravlja su imperativ, jer je rad u ovom zanimanju često povezan sa opasnim mašinama i električnim instalacijama.</p> <p>Ekološka osviještenost je takođe postala prioritet, jer se od radnika očekuje poštivanje propisa o zaštiti okoliša, pravilno odlaganje otpada i korištenje materijala i tehnologija koje smanjuju negativan uticaj na okolinu.</p>
<p>3 Utemeljenost zanimanja i područja zapošljavanja</p>	
<p>3.1 Strateška, sektorska i analitička utemeljenost na tržištu rada</p>	<p>Izrada standarda temelji se na prethodno utvrđenim potrebama, identifikovanim kroz projektne aktivnosti.</p>
<p>3.2 Područja zapošljavanja i potrebe tržišta rada</p>	<p>Osobe sa ovim profilom najčešće se zapošljavaju u industriji sa automatizovanim proizvodnim pogonima i kompanijama koje koriste veliki broj mašina i uređaja u linijskoj proizvodnji, gdje je neophodna brza reakcija na otklanjanje kvarova i održavanje sistema.</p> <p>Potražnja za tehničarima mehatronike je u porastu, što je povezano s rastom proizvodnje i sve većom automatizacijom proizvodnih procesa. Firmama je često potrebno dodatno usavršavanje novih radnika jer školski programi ne obuhvataju sve specifičnosti procesa, posebno u oblasti mehatronike.</p> <p>U narednom periodu očekuje se značajno povećanje potreba za ovim zanimanjem, uz veći naglasak na digitalne i tehničke vještine, kao i na prilagodljivost i kontinuirano učenje. Rutinski</p>

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	<p>poslovi biće automatizovani, dok će uloga tehničara za mehatroniku ostati ključna kao most između mašinskih sistema, softvera i ljudi. Zanimanje će postati kompleksnije i tehnološki zahtjevnije, posebno u kompanijama orijentisanim na izvoz i rad u skladu s EU tržištem.</p> <p>Trenutni izazov je što se zanimanje još uvijek ne koristi u punom kapacitetu u nekim industrijama, a obrazovni sistemi moraju pratiti najnovije trendove i tehnologije kako bi adekvatno pripremili kadrove. Automatizacija i optimizacija radnih mjesta povećavaju vrijednost ovog profila, jer tehničari mehatronike mogu objediniti poslove iz oblasti elektrotehnike i mašinstva.</p>
4 Osiguranje kvaliteta	
4.1 Članovi radne grupe	<p>-Muharem Saračević, predsjednik Udruženje proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora "Green energy", Tešanj</p> <p>-Meliha Rizvić, Izvršni direktor za ljudske resurse, pravo i usklađenost, SOLANA d.o.o., Tuzla</p> <p>-Semir Mujkanović, HRM, Eurosjaj d.o.o. Konjic</p> <p>-Azelma Demirović, rukovodilac službe održavanja, MANN+HUMMEL BA Filter factory Ltd. Tešanj</p>
4.2 Poslovni subjekti koji su dostavili popunjene upitnike o profilu zanimanja	<p>Lukavac Cement d.o.o. Lukavac</p> <p>MANN+HUMMEL BA Filter factory Ltd. Tešanj</p> <p>Eurosjaj d.o.o. Konjic</p> <p>SOLANA d.o.o., Tuzla</p> <p>Koala-Paintings d.o.o. Tešanj</p> <p>Pivara Tuzla d.o.o Tuzla</p>
4.3 Predlagači	Upravni odbor projekta
4.3 Web-stranica i broj službenog glasnika sa odlukom o usvajanju standarda zanimanja objavljena	
4.4 Prijedlog roka važenja standarda zanimanja za potrebe izrade standarda kvalifikacija	<p>Tri do pet godina, uz obaveznu periodičnu provjeru nakon treće godine. U slučaju djelimičnih promjena u tehnologijama rada, organizaciji posla ili radnim procesima, moguće je izvršiti ažuriranje samo pojedinih ključnih poslova, bez ponovne izrade cjelokupnog standarda zanimanja, uz obaveznu stručnu provjeru i potvrđivanje revidiranog dijela</p>
5 Dodatne informacije	
5.1 Zakoni i propisi koji uređuju uslove za obavljanje zanimanja.	<p>Tehničar za mehatroniku u svom radu mora poštovati važeće zakone, pravilnike i tehničke standarde koji se odnose na radni odnos, sigurnost, zdravlje i kvalitet rada. Ključni propisi uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o radu • Zakon o zaštiti na radu • Zakon o zaštiti okoliša • Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta • Pravilnike o zaštiti na radu i korištenju lične zaštitne opreme

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	<ul style="list-style-type: none"> • Uputstva i interne procedure za sigurno rukovanje i održavanje opreme <p>Pored zakonskih propisa, u radu se primjenjuju i relevantni međunarodni standardi, naročito:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ISO 9001 – standard upravljanja kvalitetom • ISO 14001 – standard upravljanja zaštite okoliša • ISO 45001 – standard upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu • ISO 50001 – standard upravljanja energijom <p>Radno mjesto zahtijeva odgovarajuću obuku i zdravstvenu sposobnost zaposlenika, a u pojedinim slučajevima i certifikaciju opreme i specifičnih radnih postupaka, u skladu s internim pravilima poslodavca i važećim propisima.</p>
<p>5.2 Tipično radno okruženje i uslovi rada</p>	<p>Posao tehničara za mehatroniku obavlja se u proizvodnim pogonima, radionicama i povremeno na terenu, u zavisnosti od vrste i lokacije opreme na kojoj se radi. Rad se najčešće organizuje u smjenama, a u pojedinim slučajevima može uključivati rad na visini i rukovanje hemikalijama (npr. aditivi i sredstva za održavanje mašina).</p> <p>Neophodno je strogo poštovati propise o zaštiti na radu, zaštiti od požara i internim procedurama održavanja, uz obaveznu upotrebu lične zaštitne opreme (HTZ).</p> <p>Zbog prirode posla, tehničar za mehatroniku mora voditi računa o sigurnosnim rizicima (povrede pri radu sa električnim uređajima, mehaničkim sistemima, alatima i mašinama), kao i o zdravstvenim rizicima (izloženost buci, fizičkom naporu, stresu). Dodatni izazovi uključuju brz tehnološki napredak i potrebu za stalnim profesionalnim usavršavanjem.</p>
<p>5.3 Srodna zanimanja</p>	<p>Tehničar za mehatroniku najčešće saraduje sa nizom horizontalno i vertikalno povezanih zanimanja. Horizontalna saradnja obuhvata stručnjake sličnih ili komplementarnih profila, kao što su drugi mehatroničari, električari, elektromehaničari, mašinbravari, automatičari, vodoinstalateri i tehničari za održavanje. Ova saradnja omogućava razmjenu tehničkih informacija i zajedničko rješavanje problema u održavanju i radu mašina i opreme.</p> <p>Vertikalno, tehničar je povezan s višim tehničkim i rukovodećim strukturama, kao što su inženjeri (elektrotehnike, mašinstva, automatizacije), projektanti, poslovođe i rukovodioci tehničkih sektora ili proizvodnih pogona.</p> <p>Također, ostvaruje saradnju s krajnjim korisnicima opreme i proizvodnim odjelima, pružajući tehničku podršku i osiguravajući nesmetan rad proizvodnih procesa.</p> <p>Zanimanje je polivalentno i zahtijeva znanja iz elektrotehnike, elektronike, mašinstva, informatike i automatizacije, što omogućava laku integraciju i prelazak u srodna zanimanja u okviru tehničkih i inženjerskih oblasti.</p>

Funded by
the European Union

International
Labour
Organization

Podrška EU poboljšanoj kvaliteti strukovnog obrazovanja (EU za obrazovanje i zapošljavanje)

	<p>Ova povezanost i saradnja važni su za efikasan rad i kontinuirano unapređenje procesa održavanja, servisiranja i proizvodnje.</p> <p>Napomena: <i>Obavezna je izrada profila sektora i definisanje horizontalne i vertikalne povezanosti zanimanja radi usklađivanja kvalifikacija i standarda u okviru relevantnog područja rada.</i></p>
5.5 Specifični zahtjevi	<p>Redovni zdravstveni pregledi u skladu s propisima o zaštiti zdravlja radnika; Posebne dozvole za rad u postrojenjima i na visini, u skladu s pravilima operatora i propisima o zaštiti na radu; Sigurnosne provjere i poštivanje internih pravila pristupa objektima i postrojenjima.</p>
6 Provjera i potvrđivanje standarda zanimanja	<p>FEAL d.o.o. Široki Brijeg, 02.02.2026. Centrotrans d.d., 02.02.2026.</p>